

Станислав Костов

ПРОИЗВОДСТВОТО ЗА УСТАНОВЯВАНЕ НА НАРУШЕНИЯ НА ДОГОВОРА ЗА СЪЗДАВАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКАТА ОБЩНОСТ (КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ)

Общностното право предвижда специфична система за контрол върху изпълнението на задълженията на държавите членки, които произтичат от Договора за създаване на Европейската общност (ДЕО)¹. ДЕО не урежда общодостъпно съдебно производство, посредством което всички субекти на общностното право да могат да получат защита срещу евентуални нарушения от страна на членуващите държави. От една страна, частноправните субекти имат възможност да се позоват пред националните юрисдикции на правата, които произтичат от общностните норми. Тази възможност, особено що се отнася до директния ефект на директивите, може да бъде разглеждана като своеобразна санкция по отношение на държавите, които не са приели съответните мерки по транспониране. Косвено частноправните субекти биха могли да получат защита и по линия на производството за преюдициални заключения. От друга страна, ДЕО предвижда оригинално и непознато за федералните държави и международните организации производство, чиято основна цел е осъществяването на съдебен контрол върху членуващите държави при неизпълнение на техните задължения, свързани с членството в Европейската общност. Това производство е в тясна връзка с уреденото в чл. 10 ДЕО задължение на държавите за лоялно сътрудничество. Предмет на настоящата статия е именно производството за установяване на нарушение на договора, уредено в чл. 226-228 ДЕО.

1. Правна уредба

Общата правната уредба на производството за установяване на нарушения на договора се съдържа в чл. 226-228 ДЕО. Процесуалните разпоредби се съдържат в Устава на Съда² и в Процесуалния правилник на Съда на Европейските общности (СЕО)³.

ДЕО съдържа особени разпоредби, които дерогират чл. 226 и чл. 227 ДЕО по отношение на административната досъдебна фаза на производството в определени области. В материята на държавните помощи (чл. 88, пар. 2 ДЕО), сближаването на законодателствата (чл. 95, пар. 9 ДЕО) и относно информацията и мерките, свързани с националната сигурност (чл. 298, втората алинея ДЕО) Договорът позволява административната фаза да бъде прескочена и надлежните страни да предявят директно иска пред СЕО.

2. Компетентен съд

Съгласно чл. 225, пар. 1 ДЕО единствено Съдът на Европейските общности е компетентен да разглежда исковете за установяване на неизпълнение на ДЕО от страна на държавите членки. В тази материя Първоинстанционният съд няма правомощия.

¹ ОВ С 321Е, 29.12.2006 г. (консолидирана версия).

² ОВ С 80, 10.3.2001 г., последни изменения ОВ L 157, 21.6.2005 г.

³ ОВ L 176, 4.7.1991 г., последни изменения ОВ L 386, 29.12.2006 г.

3. Понятие за нарушение на ДЕО

Член 226 ДЕО определя границите на компетентността на СЕО. Държавата ще отговаря, ако „не е изпълнила свое задължение по този договор”. По-долу ще бъдат разгледани и двата аспекта на цитираната разпоредба – какво се включва в понятието „договор” и в какво се състои неизпълнението на задължението.

Несъмнено държавите са длъжни да изпълняват своите задължения, възникнали по силата на първичното общностно право. То обхваща както Учредителните договори на Европейската общност и Европейската общност за атомна енергия, така и всички договори, които ги изменят и допълват. На следващо място, съгласно чл. 46 от Договора за Европейски съюз (ДЕС)⁴, СЕО е компетентен да се произнася за нарушения на изрично посочените в него разпоредби на ДЕС.

В практиката си СЕО тълкува чл. 226 ДЕО разширително, поради което контролира и нарушенията на актовете на вторичното право⁵, както и неизпълнението на задълженията на държавите, произтичащи от т.нар. външни източници⁶ (договорите, сключени от Общността с трети страни). СЕО изхожда от идеята, че в тези случаи нарушението представлява и нарушение на разпоредбата на първичното право, на основание на която е издаден съответният акт на институцията или е сключен международен договор. Без значение е дали нарушената общностна норма има директен ефект.

По отношение на обхвата на извършеното нарушение следва да се има предвид, че практически всяко неизпълнение на задължения, които налага общностното право на държавите, се счита за нарушение.

Нарушението може да бъде извършено както с действие, така и с бездействие⁷. Най-честите случаи засягат транспонирането на директиви. В тази хипотеза държавите ще отговарят както за неточното транспониране на общностния акт, така и за нетранспониране на съответната директива в предвидения в самата нея срок. Разбира се, транспонирането на директивите не означава буквалното им възпроизвеждане в националните разпоредби. СЕО държи държавите да създават точна правна рамка, която да гарантира пълното прилагане на нормите на директивите по отношение частноправните субекти⁸. В този смисъл не винаги е необходимо държавата да приема нарочни мерки по транспонирането на директивата, ако самото национално право гарантира общ правен контекст, в рамките на който да се осигури реалното прилагане на директивата⁹.

Държавите отговарят и за неприемане на мерки по изпълнение на общностен регламент¹⁰.

По отношение на случаите, в които националните нормотворчески органи поддържат действаща национална разпоредба, която противоречи на общностното право, СЕО е категоричен, че по този начин се създава двузначна правна ситуация по

⁴ ОВ С 321Е, 29.12.2006 г. (консолидирана версия).

⁵ Постоянна съдебна практика относно регламенти, директиви, решения и други актове с правнообвързващо действие, невключени в номенклатурата.

⁶ *Commission / Grèce*, решение от 25.2.1988 г., съединени дела 194/85 и 241/85, Rec. 1988, р. 1037.

⁷ *Commission / Italie*, решение от 17.2.1970 г., дело 31/69, Rec. 1970, р. 25.

⁸ *Commission / Pays-Bas*, решение от 15.3.1990 г., дело 339/87, Rec. 1990, р. I-851.

⁹ *Commission / Italie*, решение от 9.4.1987 г., дело 363/85, Rec. 1987, р. 1733. Въпреки това, по дело *Commission / Pays-Bas*, решение от 25.5.1982 г., дело 96/81, Rec. 1982, р. 1791 СЕО приема, че целта на директивата е сближаване на националните законови, подзаконови и административни разпоредби, а прибягването до административни практики, които винаги могат да бъдат изменени от администрацията, не може да се счита за надлежно изпълнение на задълженията по директивата.

¹⁰ *Commission / Italie*, решение от 7.2.1973 г., дело 39/72, Rec. 1973, р. 101.

отношение на частноправните субекти и държавата следва да отговаря за извършеното нарушение¹¹. Няма значение дали противоречащата национална разпоредба се прилага на практика, нито дали националните съдилища в своята практика са осигурили нейната неприложимост¹².

В рамките на производството за установяване на нарушение държавите ще отговарят и ако не са предприели необходимите мерки за осигуряване на ефективността на общностното право. Това ще бъде така например, ако националното законодателство не предвижда същите санкции при нарушение на общностното право, каквито са предвидени за онези, които нарушават разпоредбите на националното право¹³ или ако държавата не е предприела адекватни мерки за предотвратяване на протести, които са довели до засягане на функционирането на вътрешния пазар¹⁴. Нарушение ще представлява и допускане на организирана кампания в подкрепа на национални стоки¹⁵.

По отношения на възможните нарушения, извършени от националните съдилища, за които държавата трябва да отговаря, следва да се посочи неотправянето на преюдициално запитване, когато съществува задължение за това (чл. 234, третата алинея) и несъобразяването на съдилищата с трайно установената практика на СЕО)¹⁶.

4. Държавата-ответник

4.1. Ответник по иска и извършител на нарушението

Ответник по иска за установяване на неизпълнение на задълженията по Договора е винаги държава членка, независимо кой от нейните органи е извършил нарушението¹⁷. СЕО, подобно на останалите международни съдилища, възприема държавната власт като съвкупност и при преценката на отговорността на държавата не се влияе от мястото, което заема органът, нарушил общностното право, в системата на разделение на властите. Той поддържа в постоянната си практика, че държавата ще отговаря дори съответният орган да има „конституционно независим характер“¹⁸. В тази широка формулировка се включват:

- органите на законодателната власт¹⁹;
- органите на изпълнителната власт;
- съдилищата²⁰;
- органите на местната власт (общини, провинции, автономни региони)²¹;

¹¹ *Commission / France*, решение от 4.4.1974 г., дело 167/73, Rec. 1974, p. 359.

¹² *Commission / Italie*, решение от 24.3.1988 г., дело 104/86, Rec. 1988, p. 1799.

¹³ *Commission / Danemark*, решение от 30.1.1985 г., дело 143/83, Rec. 1985, p. 427; *Commission / Grèce*, решение от 21.9.1989 г., дело 68/88, Rec. 1989, p. 2965.

¹⁴ *Commission / France*, решение от 9.12.1997 г., дело C-265/95, Rec. 1997, p. I-6959.

¹⁵ *Commission / Irlande*, решение от 24.11.1982 г., дело 249/81, Rec. 1982, p. 4005.

¹⁶ Вж. *Commission / Italie*, решение от 9.12.2003 г., дело C-129/00, Rec. 2003, p. I-14637 и *Köbler*, решение от 30.9.2003 г., дело C-224/01, Rec. 2003, p. I-10239.

¹⁷ Постоянна практика на Съда, като че ли с едно изключение (*Commission / Italie*, решение от 15.10.1969 г., дело 16/69, Rec. 1969, p. 377), където явно става дума за грешка, тъй като в диспозитивът е установено нарушение на Италианската република, а не на нейното правителство.

¹⁸ *Commission / Belgique*, решение от 5.5.1970 г., дело 77/69, Rec. 1970, p. 237; C-129/00, цитирано по-горе. Дело 77/69, цитирано по-горе.

²⁰ Неотклонно приемано в доктрината въпреки липсата на съдебна практика. Несъмнено националните съдилища биха попаднали сред органите с „независим конституционен характер“.

²¹ *Commission / Italie*, решение от 10.3.1987 г., дело 199/85, Rec. 1987, p. 1039; *Commission / Belgique*, решение от 14.1.1988 г., съединени дела от 227/85 до 230/85, Rec. 1988, p. 1; *Commission / Allemagne*, решение от 28.2.1991 г., дело C-131/88, Rec. 1991, p. I-825; *Région wallonne / Commission*, решение от 21.3.1997 г., дело C-95/97, Rec. 1997, p. I-1787.

- частноправни субекти, когато в тях участват административни органи (чрез назначаване на управителните органи, предоставяне на субсидии, определяне на основните насоки на дейността)²².

Очевидно това разширително тълкуване отговаря на същността на иска за нарушение на договора, разглеждан като един от механизми за осигуряване на ефективността на общностното право. В това отношение СЕО е последователен, тъй като по сходен начин определя и понятието „държава” в практиката си относно директния ефект на директивите²³.

4.2. Възражения на държавата членка

За разлика от разширителното тълкуване, което СЕО възприема относно държавата като извършител на нарушението, по отношение на евентуалните възражения на държавите в рамките на производството той налага съществени ограничения. Няколко групи възражения традиционно се изтъкват от страна на държавите, с които те опитват да избягнат постановяване на решение за установяване на нарушение. СЕО гледа различно на тези възражения, но следва да се отбележи неговата въздържаност при уважаването им. По-долу ще бъде направен преглед на най-често изтъкваните аргументи от страна на държавите и отношението на СЕО към тях.

4.2.1. Трудности при изпълнението на задълженията

СЕО трайно отхвърля всякакви аргументи на националните правителства, които се основават на националното право, принципа на разделение на властите и конституционното разпределение на правомощията между различните държавни органи, особено при неизпълнение на задълженията на националните парламенти. Той приема, че *„държава членка не може да се позовава на разпоредби, практики или ситуации от вътрешния правен ред, за да оправдае неизпълнението на общностно задължение или неспазването на предвидения за това срок”*²⁴. Поради това отхвърля всякакви възражения, основаващи се на :

- променливост на законодателния процес²⁵;
- прекъсване на законодателната работа²⁶;
- разпускане на националния парламент²⁷;
- особености на вътрешния правен ред, които са основание за неспазване на задълженията и сроковете, предвидени в директива²⁸.

4.2.2. Непреодолима сила

СЕО допуска аргументи на държавите, които се основават на непреодолима сила, но тълкува това понятие стеснително. Държавата може да се позове на непреодолима сила само в рамките на периода, необходим на администрацията да

²² Дело С-265/95, цитирано по-горе.

²³ *Becker*, решение от 19.1.1982 г., дело 8/81, Rec. 1982, p. 53; *Fratelli Costanzo / Comune di Milano* решение от 22.6.1989 г., дело 103/88, Rec. 1989, p. 1839; *Foster e.a. / British Gas*, решение от 12.7.1990 г., дело С-188/89, Rec. 1990, p. I-3313.

²⁴ *Commission / Pays-Bas*, решение от 2.8.1993 г., дело С-303/92, Rec. 1993, p. I-4739.

²⁵ Дело 77/69, цитирано по-горе.

²⁶ *Commission / Italie*, решение от 18.11.1970 г., дело 8/70, Rec. 1970, p. 961.

²⁷ *Commission / Italie*, решение от 10.12.1968 г., дело 7/68, Rec. 1968, p. 617; *Commission / Italie*, решение от 21.6.1973 г., дело 79/72, Rec. 1973, p. 667.

²⁸ *Commission / Italie*, решение от 14.3.1996 г., дело С-238/95, Rec. 1996, p. I-1451.

преодолее съответните затруднения²⁹. Нещо повече, при непреодолими и непредвидими трудности тя е длъжна да си сътрудничи с Европейската комисия (ЕК) и да ѝ предложи разрешение на възникналите проблеми. В противен случай държавата не може да се позове на непреодолима сила³⁰.

4.2.3. Незаконосъобразност на общностния акт

Държавата би могла да аргументира неизпълнението на своите задължения с обстоятелството, че съответният общностен акт е незаконосъобразен (тоест са налице някои от основанията по чл. 230, пар. 2 ДЕО). По принцип СЕО не е склонен да уважава подобно възражение. Според него исковете по чл. 226 и чл. 230 имат различна цел и се подчиняват на различни правила, като при липсата на изрична разпоредба в ДЕО следва да се счита, че държава членка не може да се позове на незаконосъобразност на адресиран до нея акт в производството за установяване на неизпълнение на нейните задължения, произтичащи от същия общностен акт³¹. Ако пък съответната общностна норма е неясна, единственият механизъм на разположение ще бъде производството за преюдициални заключения³².

4.2.4. Възражение за насрещно неизпълнение от друга държава членка и възражение за извършване на нарушение с цел намаляване на последиците от нарушение на друга държава

До настоящия момент СЕО не се е съобразил нито веднъж с възражение, основаващо се на нарушение на договора от друга държава членка³³. Всъщност след решението по делото *Van Gend en Loos*³⁴ в общностното право се счита за трайно установено, че ДЕО не поражда насрещни задължения за членуващите държави, а създава особен правопорядък, за който не са приложими всички принципи на международното право.

СЕО отхвърля и възражения, аргументиращи извършеното нарушение с намаляване на последиците от вече извършено от друга държава нарушение³⁵. В такива случаи държавата може или да предяви иска по чл. 227 ДЕО (след изчерпване на административната фаза), или да сезира ЕК, която да започне производството по чл. 226 ДЕО.

4.2.5. Наличие на директен ефект и върховенство на нарушената норма

СЕО трайно отхвърля възраженията на държавите, че върховенството на общностното право и неговият директен ефект осигуряват достатъчно гаранции за

²⁹ *Commission / Italie*, решение от 11.7.1985 г., дело 101/84, Rec. 1985, p. 2629.

³⁰ *Commission / Italie*, решение от 4.4.1995 г., дело C-348/93, Rec. 1995, p. I-673; *Commission / Portugal*, решение от 27.6.2000 г., дело C-404/97, Rec. 2000, p. I-489; *Commission / France*, решение от 22.3.2001 г., дело C-261/99, Rec. 2001, p. I-2537.

³¹ *Commission / Grèce*, решение от 30.6.1988 г., дело 226/87, Rec. 1988, p. 3611; *Commission / Allemagne*, решение 27.10.1992 г., дело C-74/91, Rec. 1992, p. I-5437. От този принцип са допустими изключения в крайната хипотеза на нарушаване на конституционни принципи (вж. решенията по делата *Commission / Allemagne*, решение от 12.7.1973 г., дело 70/72, Rec. 1973, p. 813; *Commission / Belgique*, решение от 12.10.1978 г., дело 156/77, Rec. 1978, p. 1881).

³² *Commission / France*, решение от 14.12.1971 г., дело 7/71, Rec. 1971, p. 1003.

³³ *Commission CEE / Luxembourg et Belgique*, решение от 13.11.1964 г., съединени дела 90 и 91/63, Rec. 1964, p. 1217.

³⁴ *Van Gend en Loos / Administratie der Belastingen*, решение от 5.2.1963 г., дело 26/62, Rec. 1963, p. 3.

³⁵ Дело 39/72, цитирано по-горе; *Commission / France*, решение от 25.9.1979 г., дело 232/78, Rec. 1979, p. 2729.

частноправните субекти при извършени нарушения на общностното право³⁶. Тази позиция на СЕО заслужава подкрепа най-малкото заради обстоятелството, че не всички общностни норми имат директен ефект. Частноправен субект може да се позове на свои права, произтичащи от общностен акт (хипотезата на норма с директен ефект), но това по никакъв начин не следва да освобождава държавата от отговорност за неизпълнението.

4.2.6. Възражение, че нарушението не поражда негативни последици за вътрешния пазар

С оглед смисъла на производството за установяване на нарушения на договора СЕО приема, че не е необходимо извършеното нарушение да поражда негативни последици за вътрешния пазар³⁷.

От изложеното става ясно, че в производството по чл. 226 СЕО установява единствено факта на нарушението. Ако такова е извършено обективно, независимо от неговите причини и последици, държавата не може да организира защитата си върху обстоятелства, които стоят извън обективно допуснатото неизпълнение. Единствените възможности за защита са свързани с евентуални процесуални нарушения от страна на ЕК в рамките на административната фаза или недоказване на извършеното нарушение.

5. Активна легитимация

Активнолегитимирани да предявят иск за установяване на нарушение на договора са ЕК и всяка от държавите членки. Останалите общностни институции и органи, както и частноправните субекти, не са надлежна страна в това производство. Единственото, което те могат да направят, е да отправят сигнал до ЕК, която обаче преценява сама дали да започне производството.

6. Производството

Производството за установяване на нарушение на договора се развива в две последователни фази. За да бъде допустим искът пред СЕО, задължително трябва да се премине през предварителна фаза, която се администрира от ЕК в качеството ѝ на пазител на Договора. Административната фаза е задължителна, независимо дали искът ще се предяви от ЕК или от държава членка. Както беше посочено, ДЕО урежда изчерпателно хипотезите, при които тази фаза може да не се състои (чл. 88, 95, 298 ДЕО). Практиката показва, че в досъдебната фаза се разрешават по-голямата част от противоречията между ЕК и държавата, за която се твърди, че е извършила нарушението.

В хипотезата на чл. 227 ДЕО, ако държава членка счита, че друга държава членка не е изпълнила свое задължение по договора, тя отнася въпроса до ЕК, като след това административната фаза протича по същество еднотипно, независимо от това кой ще сезира СЕО. Що се отнася до ЕК, не съществуват ограничения при нейните източници на информация, като разследването на съответното нарушение е нейна задача.

ЕК е длъжна да даде възможност на съответната държава да представи своите съображения относно твърдяното нарушение на договора. Ако впоследствие ЕК прецени, че е налице неизпълнение, тя издава мотивирано становище по въпроса, което

³⁶ Дело 104/86, цитирано по-горе.

³⁷ *Commission / Pays-Bas*, решение от 11.4.1978 г., дело 95/77, Rec. 1978, p. 863.

съдържа искане за преустановяване на нарушението и конкретен срок, в който държавата трябва да се съобрази със становището. Ако държавата не се съобрази, ЕК може да сезира СЕО. Мотивираното становище на ЕК не подлежи на обжалване с иск за отмяна по чл. 230 ДЕО, тъй като няма обвързващо действие³⁸.

Следва да се отбележи, че ЕК действа при оперативна самостоятелност при преценката си дали да сезира или не СЕО. Това следва както от буквата на ДЕО, така и от постоянната практика на СЕО³⁹. В този случай ЕК не може да бъде надлежна страна в производство, което цели да се установи нейното неправомерно бездействие затова, че не е предявила иска по чл. 226 ДЕО⁴⁰. ЕК не е обвързана по никакъв начин от становището на сезиралите я субекти, като съдилищата в Люксембург засега трайно приемат, че тя е освободена от задължението да предоставя документи на частноправни субекти, свързани с предприетите действия в рамките на административната фаза, ако с това могат да се засегнат възможностите за постигане на споразумение⁴¹. Тази практика явно контрастира с възприетото от Първоинстанционния съд по отношение на осигуряване на достъпа до информация⁴². В последните години по този повод се произнесе и Европейският омбудсман, според който несъобщаването на основателни причини за отказ за достъп до тези документи представлява лоша администрация.

СЕО трайно приема, че изпълнението на задължението от страна на държавата след изтичане на поставения срок не ограничава ЕК да предяви иска⁴³, като при подобни обстоятелства ЕК е свободна да прецени дали да не оттегли вече предявен иск⁴⁴.

В случаите, когато ЕК е сезирана от държава членка и в тримесечен срок не предостави становище, тази държава може сама да предяви иска. В практиката на СЕО подобни хипотези са изключително ограничени.

В рамките на съдебното производство СЕО проверява допустимостта на иска, като стриктно следи за изпълнението на задължението на ЕК да даде разумен срок за поправка на нарушението. СЕО приема за недопустими искове, при които е засегнато правото на защита на държавите и при които мотивите в становището на ЕК и тези, на които тя е основала своя иск, се разминават⁴⁵.

Доказателствената тежест тежи върху ЕК, съответно върху държавата, която е сезирала СЕО⁴⁶. Те са длъжни да докажат обективния факт на неизпълнението, а не инерцията или противопоставяне от страна на ответника⁴⁷.

³⁸ *Lütticke / Commission CEE*, решение от 1.3.1966 г., дело 48/65, Rec. 1966, p. 27.

³⁹ *Star Fruit / Commission*, решение от 14.2.1989 г., дело 247/87, Rec. 1989, p. 291; *Commission / Grèce*, решение от 27.11.1990 г., дело 200/88, Rec. 1990, p. I-4299; *Commission / Allemagne*, решение от 29.9.1998 г., дело C-191/95, Rec. 1998, p. I-5449; *SDDDA / Commission*, определение от 12.11.1996 г., дело T-47/96, Rec. 1996, p. II-1559.

⁴⁰ Дело 247/87, цитирано по-горе.

⁴¹ *WWF UK / Commission*, решение от 5.3.1997 г., дело T-105/95, Rec. 1997, p. II-313; *Bavarian Lager*, решение от 14.10.1999 г., дело T-309/97, Rec. 1999, p. II-3217.

⁴² *Carvel et Guardian Newspapers / Conseil*, решение от 19.10.1995 г., дело T-194/94, Rec. 1995, p. II-2765; *Svenska Journalistförbundet / Conseil*, решение от 17.6.1998 г., дело T-174/95, Rec. 1998, p. II-2289.

⁴³ *Commission / Italie*, решение от 31.3.1992 г., дело C-362/90, Rec. 1992, p. I-2353; *Commission / Belgique*, решение от 17.11.2005 г., дело C-22/05, непубликувано; *Commission / Italie*, решение от 27.10.2005 г., дело C-525/03, Rec. 2005, p. I-9405.

⁴⁴ Дело 39/72, цитирано по-горе; *Commission / Grèce*, решение от 18.3.1992 г., дело C-29/90, Rec. 1992, p. I-1971.

⁴⁵ *Commission / Danemark*, решение от 31.3.1992 г., дело C-52/90, Rec. 1992, p. I-2187; *Commission / Royaume-Uni*, решение от 6.11.2003 г., дело C-434/01, Rec. 2003, p. I-13239.

⁴⁶ *Commission / Belgique*, решение от 12.5.2005 г., дело C-287/03, Rec. 2005, p. I-3761.

⁴⁷ *Commission / Belgique*, решение от 1.3.1983 г., дело 301/81, Rec. 1983, p. 467.

Производството приключва с решение, с което се установява извършеното нарушение.

7. Изпълнение на съдебното решение

До влизане в сила на ДЕС ДЕО не предвиждаше санкционен механизъм при непоправяне на установеното със съдебното решение нарушение. С ДЕС беше въведена възможност за засилен контрол от страна на ЕК, която, ако установи неизпълнение на съдебното решение, издава ново мотивирано становище. Ако в определения ѝ срок държавата не вземе необходимите мерки, ЕК може да сезира СЕО, който от своя страна може да наложи еднократна глоба или периодична имуществена санкция⁴⁸. При формулиране на своето предложение за налагане на санкция ЕК отчита сериозността на нарушението, неговата продължителност и евентуално необходимостта от превенция на последващи нарушения. За критерии при определяне на размера на санкцията се използват кумулативно brutният вътрешен продукт на съответната държава и броя на нейните гласове в Съвета.

⁴⁸ Възможно е едновременно налагане на глоба и периодична санкция – *Commission / France*, решение от 12.7.2005 г., дело С-304/02, Rec. 2005, р. I-6263.